

Woordvindstoornissen

In deze folder wordt beschreven wat woordvindstoornissen zijn. Ook krijgt u adviezen over het omgaan met woordvindstoornissen.

Rijnstate

**Neem altijd uw
verzekeringsgegevens
en identiteitsbewijs mee!**

Wat zijn woordvindstoornissen?

Iedereen heeft wel eens last van woordvindstoornissen (woordvindingsproblemen), waarbij u in een situatie een specifiek woord niet (of niet snel genoeg) kunt vinden. Het woord kan soms op het puntje van uw tong liggen, maar net niet opgeroepen of gezegd worden.

Hoewel iedereen er wel eens last van heeft (problemen met het vinden van het juiste woord is een normaal taalverschijnsel) komen woordvindstoornissen bij sommige mensen meer voor dan normaal. Vaak is dit het gevolg van een neurologische aandoening, bijvoorbeeld een beroerte, Multiple Sclerose of de ziekte van Parkinson. Ook overmatige spanning, zoals in een drukke periode met veel zorgen of stress, kan voor problemen zorgen.

Vaak merkt u zelf of signaleren mensen in de directe omgeving wanneer u meer dan vroeger moet zoeken naar woorden. Soms gaat het om een geleidelijke achteruitgang, zoals bij normale veroudering of bij een aandoening. Soms gebeurt het van de ene op de andere dag, bijvoorbeeld na een beroerte of een ongeluk.

Woordvindstoornissen zijn meestal wisselend aanwezig: het ene moment kunt u gewoon op een woord komen en een half uur later komt datzelfde woord niet bij u naar boven. Ook gaat het om zowel eenvoudige woorden ('kaas', 'stoel') als om meer complexe woorden die u misschien minder vaak gebruikt of die abstract zijn ('trechter', 'blijdschap').

Het vinden van namen (van bijvoorbeeld personen) is vaak nog moeilijker dan het vinden van 'gewone' woorden.

Mentale woordenboek

In onze hersenen bevindt zich een soort mentaal woordenboek. Hierin liggen alle woorden die wij kennen met hun betekenissen opgeslagen. Dit alles volgens een bepaald systeem: de woorden zijn logisch geordend naar klank en betekenis. Wanneer u moeite heeft om op bepaalde woorden te komen, kan het zijn dat de structuur in dit systeem (tijdelijk) onvoldoende is, dat u meer tijd nodig heeft om de woorden op te roepen of dat er verkeerde woorden worden opgeroepen.

Wat doet de logopedist?

Het vaststellen of er sprake is van woordvindstoornissen gebeurt door de logopedist. De logopedist kan het spreken analyseren en een aantal taaltesten doen om de problemen in kaart te brengen.

Afhankelijk van de oorzaak, de ernst en de aard van de woordvindstoornissen kan verdere begeleiding bestaan uit het trainen van de woordvinding en/of het geven van adviezen over het omgaan met woordvindstoornissen. In beide gevallen wordt gebruik gemaakt van zogenoemde compensatie strategieën, hieronder nader beschreven.

Compensatie strategieën

Op het moment dat u niet op een woord kunt komen kunt u natuurlijk afwachten of het woord vanzelf in u opkomt. Wanneer u echter actief met het woord bezig gaat door (één van) onderstaande adviezen toe te passen, is de kans groter dat u het doelwoord (sneller) kunt vinden. Daarnaast geeft u op deze manier uw gesprekspartner de kans om met u mee te denken en kan het gesprek hierdoor doorgaan en beter verlopen. En dat laatste is toch uiteindelijk het belangrijkste doel van communicatie: een communicatieve boodschap overbrengen aan een gesprekspartner.

Bij onderstaande strategieën is het belangrijk om steeds voor ogen te houden dat de kern van de informatie overgebracht moet worden aan uw gesprekspartner.

De werkzaamheid van de strategieën kunnen variëren per persoon en per situatie. Het beste effect heeft het wanneer u verschillende strategieën afwisselt en/of combineert.

Omschrijven

Vertel iets over het woord: hoe ziet het eruit (kleur, vorm, grootte), waar kunt u het vinden, waar wordt het voor gebruikt, heeft het specifieke eigenschappen etc. Voorbeelden:

Doelwoord 'koffie': het is zwart, vloeibaar, warm, je kunt het drinken.

Doelwoord 'olifant': het is groot, grijs, het leeft in de dierentuin, het heeft een slurf.

Doelwoord 'afwasborstel': het is langwerpig met haren eraan, je kunt er servies en bestek mee schoonmaken, je vindt het bij het aanrecht.

Synoniem

Bedenk een woord met bijna dezelfde betekenis (synoniem) voor het woord.

Voorbeelden:

Doelwoord 'bruiloft': trouwerij.

Doelwoord 'bank': sofa.

Doelwoord 'kopje': beker.

Aanvulzin

Maak een zin waarin het doelwoord voorkomt - bij voorkeur met het doelwoord aan het einde van de zin - en spreek deze uit.

Voorbeelden:

Doelwoord 'bruiloft': ik ga zaterdag met Willem naar een ...

Doelwoord 'appel': snoep verstandig, eet een ...

Doelwoord 'kapper': hij ging naar de ... omdat zijn haren te lang waren.

Gebaren / uitbeelden / aanwijzen / pakken/ tekenen

Maak een gebaar bij het doelwoord, beeld het uit, wijs het aan of pak het erbij.

Voorbeelden:

Doelwoord 'koffie': maak het gebaar drinken en/of wijs naar het kopje koffie op tafel

Doelwoord 'olifant': beeld een olifant (met slurf) uit met de armen.

Doelwoord 'nootmuskaat': pak het potje nootmuskaat uit het kruidenkastje in de keuken en laat het zien.

Doelwoord kerk: teken een grove afbeelding van het doelwoord, probeer hierbij vooral de kern te tekenen en laat details achterwege.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Neem dan contact op met de afdeling Logopedie.

Telefoonnummer Logopedie Rijnstate Arnhem: 088 - 005 6377

Bij Rijnstate kunt u telefonisch en voor de meeste specialismen via www.rijnstate.nl uw afspraak maken.

Rijnstate,
uw ziekenhuis in de
regio Arnhem, Rheden
en De Liemers.

 @rijnstate

 facebook.com/rijnstate

Rijnstate

Postbus 9555

6800 TA Arnhem

T 088 - 005 8888

E info@rijnstate.nl

www.rijnstate.nl